

TRIJALOG JE KORISNO POTREBAN

Protiču prvi dani jubilarne 35. festivalske sezone, koja se najčešće označava kao prekretnica u daljnjem razvoju Dubrovačkih ljetnjih igara. Upravo zbog toga, kao i spoznaja o dosadašnjim nepobitnim vrijednostima dubrovačkog Festivala, i ovog ćemo ljeta dio prostora na ovim stranicama posvetiti Tribini i jednom od središnjih pitanja: Dubrovačke ljetne igre — Kako dalje?

Prve stupce ovoljetne Tribine prepustili smo našem sugrađaninu i pjesniku LUKU PALJETKU.

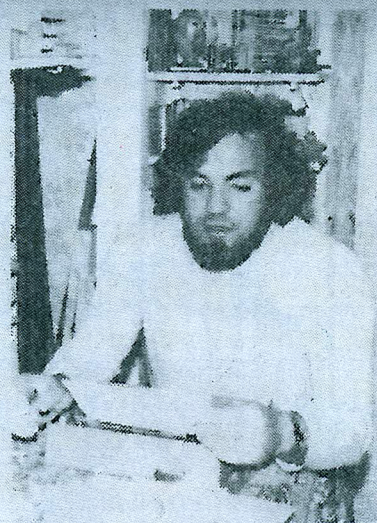
Dubrovačke ljetne igre su otvorene. Otvoreni su time i mnogi novi razgovori o ovom festivalu koji je u toku tridesetipet svojih godina postao nezaobilazna i nezamjenjiva činjenica i u životu našeg grada i u sveukupnom našem kulturnom životu, jer on je, kako se najčešće kaže, naš »prozor u svijet«, i ne samo prozor; trebalo bi reći: i naša »vrata« i »balkon« i »dvorište« i »krov« — spomenuti mnoge dijelove zgrade pogodne za svaku prispodobu s njim, budući da su igre danas zgrada s ukupnošću života zgrade, koja se da i nadgrađivati, i razgrađivati.

Kada su 1950. godine otvorene i Dubrovačke ljetne igre, bilo mi je sedam godina. Računica je jednostavna.

Otvaranje ovogodišnjih igara ostavilo je (na mene) pomalo blijed dojam, ako se o tome uopće treba izjasniti, a čini se da treba. Svako pitanje u vezi s Igrama postaje i pitanje Grada i pitanje u Gradu. Gotovčeva himna na početku otvaranja oslabila je, čini se, završetak, golubovi su se prerano raspršili, zvona umukla, zastava je dugo čekala; izgubila se simbolička veza. Segment s glumcima bio je lijep, i dirljiv, doimao se ipak pomalo izdvojeno, čak i privatno: staro predavanje »ključa«, kao **hommage** glumcu, u bilo kojem novom obliku osobno bi mi bilo draže. Čulo se (smijem li to reći u obranu vlastitog ceha) premalo pjesničke riječi, zbor više, do kraja nije imao posla. Simfonijsko se kolo nekako gubilo u kakofoniji ogromnog kola života što je te noći napunio Stradun.

Bilo bi se teško složiti s mišljenjima da naš grad ne živi s Igrama, da se igre otuđuju od Grada. Veza bi, dakako, mogla biti i čvršća, ne samo ona duboko intimna. Pada mi, na primjer, na um iskustvo jednog drugog festivala, Jugoslavenskog festivala djeteta u Šibeniku. Svaki predsjednik skupštine općine Šibenik istodobno je i predsjednik festivalskog Vijeća. Model je dobar i ima puno praktičnih koristi, lakše rješava mnoga pitanja, barem ona koordinaciona.

Splitsko ljeto, na primjer, postoji u najtješnjoj vezi s Hrvatskim narodnim kazalištem Split, s njegovom dramom, operom i baletom. To je njegova specifičnost. Dobro je što se i u Dubrovniku na nov način počinje razmišljati o mogućoj vezi igara, Gradskog orkestra i Kazališta »Marina Držića«.

Takva veza može samo učvrstiti »zgradu« igara. Trijalog je svakako korisno potreban.

Igre svakako moraju biti pozornica najeminentnijih scenskih djela, domaćih i stranih, domaćih zbog svijeta, stranih zbog svijeta, i nas. Lijepo je čuti grčki pod Minčtom, engleski na Lovrijencu, bilo koji jezik bilo gdje kroz ovaj naš grad, **this precious stone set in the silver sea, (which serves it in the office of a wall, (or as a moat defensive to a house,) against the envy of less happier lands...**, da posudim ovu neprispodobivu usporedbu.

Mislim da treba oprezno razmisliti koje predstave sa Splitskog ljeta dovesti na igre, i s igara na Splitsko ljeto. Štednja, svakako, ima svoju logiku i diktira ponašanje. Postoji, međutim, i druga logika. Zašto posuđivati predstave (osim, naravno, specifičnih)? Bilo bi ljepše kad bi publika, ona što dolazi radi festivala (ako takve ima?, a ima je), zbog pojedine predstave išla iz Splita u Dubrovnik, iz Dubrovnika u Split, posebno dolazila u jedan i u drugi grad zbog izuzetnosti nekog festivalskog događaja. Oba bi festivala tako razvijala svoje specifičnosti, imala pravi **raison d'être**, bila samosvojno svoja. Tako se barem meni čini.

Dubrovnik je grad idealan za glazbu, on cio rezonira kao majstorska zvučna kutija, Knežev dvor je **carillon** glazbe, klaustri i crkve također, jednako kao i Revelin. Međutim, naš grad, svejedno, ne može primiti velika simfonijska tijela, nigdje na otvorenom. Trebalo bi stoga, u ime glazbe, u ime ljepote, ponovno pokrenuti razmišljanja o tzv. ljetnoj pozornici kao o mogućem takvom prostoru, o gradnji zvučne školjke pod Gramom, o nekom drugom mogućem prostoru, jer igre ne bi smjele biti bez velikih orkestralnih djela, filharmonijā, i dirigenata, kao što ne bi smjele biti ni bez baleta za kojim tako žudno čeznu divni trgovci Dubrovnika. Obljetnice velikih glazbenih imena morale bi obvezatno biti zabilježene i na Igrama — uvala u Pilama vapi, recimo, za **Ukletim Holandezom...** Takve bi obljetnice trebalo planirati nekoliko godina unaprijed. Sve to u ime univerzalnog jezika glazbe, razumljivog svima, i svuda, sve to u ime samih igara.

Radi njih i iskazujem ova svoja razmišljanja bez pretenzija — kao zaljubljenik. Eto toliko.